EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.5.2015
COM(2015) 276 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2015 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2015 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen[3],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat[4],

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi kasvu- ja työllisyysstrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia, jotta voidaan parantaa Euroopan mahdollisuuksia vauhdittaa kestävää kasvua ja lisätä kilpailukykyä.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 komission ehdotusten pohjalta suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] COM(2015) 276.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

työllisyyspolitiikan suuntaviivoista. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat, jotka jäsenvaltioita on kehotettu ottamaan huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

(3) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2014 suosituksen Ruotsin vuoden 2014 kansallisesta uudistusohjelmasta ja lausunnon Ruotsin vuoden 2014 tarkistetusta lähentymisohjelmasta.

(4) Komissio hyväksyi 28 päivänä marraskuuta 2014 vuotuisen kasvuselvityksen[5], mikä aloitti vuoden 2015 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Komissio hyväksyi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen[6], jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

(5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 2014 investointien edistämisen, rakenneuudistusten vauhdittamisen ja julkisen talouden vastuullisen ja kasvua edistävän vakauttamisen painopisteet.

(6) Komissio julkaisi 26 päivänä helmikuuta 2015 Ruotsia koskevan vuoden 2015 maaraportin[7]. Siinä arvioitiin Ruotsin edistymistä 8 päivänä heinäkuuta 2014 hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten noudattamisessa. Maaraportti sisältää myös asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laaditun perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsa perusteella, että Ruotsin makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka edellyttävät politiikkatoimia ja seurantaa. Erityisesti kotitalouksilla on erittäin paljon velkaa, joka kasvaa edelleen asuntojen hintojen nousun, alhaisina pysyttelevien korkojen, vahvojen verokannustimien ja asuntotarjontaa rajoittavien tekijöiden vuoksi. Yksityisen sektorin velkaa koskevaan makrotalouden kehitykseen on edelleen syytä kiinnittää huomiota.

(7) Ruotsi toimitti vuoden 2015 kansallisen uudistusohjelmansa 23 päivänä huhtikuuta 2015 ja vuoden 2015 lähentymisohjelmansa 24 päivänä huhtikuuta 2015. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(8) Ruotsiin sovelletaan tällä hetkellä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2015 lähentymisohjelmassa, että julkisen sektorin alijäämä supistuu vähitellen 1,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja että tasapaino saavutetaan vuonna 2018. Lähentymisohjelman mukaan keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään koko ohjelmakauden ajan. Julkisen talouden velan ennakoidaan olevan suurimmillaan vuonna 2015, jolloin se on 44,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja supistuvan tämän jälkeen vähitellen siten, että se on 40,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Tästä huolimatta on tarpeen määritellä toimenpiteitä, joilla tuetaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2016 eteenpäin. Rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan komission kevään 2015 talousennusteen perusteella vastaavan vuonna 2015 keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on –1 prosenttia, ja paranevan –0,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin

[5] COM(2014) 902.
[6] COM(2014) 904.
[7] SWD(2015) 46 final.

ja komission kevään 2015 talousennusteen perusteella, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

(9) Toisin kuin monissa muissa jäsenvaltioissa, Ruotsissa asuntojen hinnoissa ei ole tapahtunut merkittävää korjausliikettä, ja ne ovat jälleen nousseet voimakkaasti vuoden 2013 puolivälistä lähtien. Komission tekemä perusteellinen tarkastelu viittaa siihen, että Ruotsissa asuntojen hinnat näyttävät ylittävät asuntojen perusarvon. Tämä on osittain seurausta myönteisistä perustekijöistä, kuten käytettävissä olevien tulojen kasvusta, matalista koroista ja hyvästä väestörakenteesta. Maaraportissa on kuitenkin eritelty sekä kysyntä- että tarjontapuolen tekijöitä, jotka vaikuttavat asuntojen hintoihin. Kysyntäpuolella on ollut etenkin luotonottoon kannustavia tekijöitä. Lisäksi Ruotsin verojärjestelmällä, joka on yksi voimakkaimmin asunnon omistamiseen kannustavista verojärjestelmistä unionissa, on taipumus nostaa asuntojen hintoja. Tämä on vuorostaan kasvattanut Ruotsin kotitalouksien velkaa, joka on suuri ja kasvaa nopeammin kuin muissa EU:n jäsenvaltioissa. Vaikka kotitalouksien kokonaisvarat ovat merkittävät ja niiden käytettävissä olevat tulot ovat viime vuosina kasvaneet, kotitaloudet ovat aiempaa alttiimpia riskeille ja niiden suuri velkaantuneisuus on myös riski makrotalouden vakaudelle. Vaikutuksiin, jotka ovat seurausta velanoton suosimisesta tuloverotuksessa, olisi puututtava rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja. Lisäksi tarvitaan toimia, jolla nopeutetaan asuntolainojen nykyistä hidasta lyhennysvauhtia kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi.

(10) Tarjontapuolella on rakenteellista tehottomuutta, joka johtaa asuntopulaan ja nostaa osaltaan asuntojen hintoja. Nämä tekijät rajoittavat työvoiman liikkumista ja luovat muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin kohdistuvia sosiaalisia haasteita. Nykyisen asuntokannan tehoton käyttö ja rakenteellisesta näkökulmasta riittämättömät investoinnit uusrakentamiseen rajoittavat tarjontaa. Etenkin olisi parannettava sellaisia kunnille suunnattuja kannustimia, joilla on tarkoitus saada kunnat aktiivisesti edistämään investointeja rakentamiseen ja vastaamaan muita heikommassa asemassa olevien ryhmien asuntotarpeisiin. Kilpailua rakennusalalla on tarpeen kannustaa, ja tätä varten olisi varmistettava, että julkisia hankintoja tehtäessä menettelyt ovat täysin läpinäkyviä. Kaavoitus- ja valitusmenettelyt ovat aikaa vieviä ja raskaita ja niitä olisi yksinkertaistettava. Vuokra-asuntomarkkinoilla, jotka eivät näytä täyttävän asuntojen hintapaineen helpottamiseen liittyvää tehtäväänsä tai edistävän liikkuvuutta, on jäykkyyksiä, joiden katsotaan johtuvan pääasiassa tiukasta vuokrasääntelystä. Tähän tilanteeseen olisi puututtava vuokrien määräytymisjärjestelmän asteittaisella uudistamisella. Uudistuksella olisi mahdollistettava suuremmat vuokraerot, millä voitaisiin mahdollisesti tehostaa nykyisen asuntokannan käyttöä, ja laajempi sopimusvapaus vuokralaisten ja vuokranantajien välisissä sopimuksissa.

(11) Hallitus toteuttaa toimenpiteitä parantaakseen oppilaiden oppimistuloksia, jotka ovat viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana heikentyneet merkittävästi. Tämä heikentyminen on myös osasyynä melko suureen nuorisotyöttömyyteen. Hallitus toteuttaa lisäksi toimenpiteitä helpottaakseen siirtymistä koulutuksesta työmarkkinoille ja parantaakseen vähän koulutettujen nuorten ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden integroitumista työmarkkinoille. Edistymistä tällä osa-alueella on tarpeen seurata.

(12) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Ruotsin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2015 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on

toteutettu Ruotsille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(13) Neuvosto on tutkinut Ruotsin lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo[8], että Ruotsi noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

(14) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2015 ja 2016 toimia, joilla se

1. puuttuu kotitalouksien velan kasvuun mukauttamalla verokannustimia, etenkin rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja, ja nopeuttamalla asuntolainojen lyhennysvauhtia; puuttuu rakenteellisesta näkökulmasta riittämättömään asuntotarjontaan, tukee kilpailua rakennusalalla, yksinkertaistaa rakentamiseen liittyviä kaavoitus- ja valitusmenettelyjä ja tarkistaa vuokrien määräytymisjärjestelmää markkinalähtöisempien vuokrien sallimiseksi.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[8] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.